

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Факультет фізичної культури
Кафедра фізичної реабілітації та медико-біологічних основ
фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фізичної реабілітації та
медико-біологічних основ фізичного
виховання

Евеліна ЖИГУЛЬОВА

підпис

29 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВАЛЕОЛОГІЧНІ, ГІГІЄНІЧНІ ТА ФІЗІОЛОГІЧНІ ОСНОВИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Фізична культура)
спеціальності 014 Середня освіта (Фізична культура)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
мова викладання українська

2023-2024 навчальний рік

Розробники програми: Евеліна ЖИГУЛЬОВА, кандидат біологічних наук, доцент, завідувач кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання.

Ухвалено на засіданні кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання

Протокол № 12 від «29» 08 2023 року

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньо-професійної програми

Аліна БОДНАР

Зміст робочої програми навчальної дисципліни

1. Метою вивчення навчальної дисципліни «Валеологічні, гігієнічні та фізіологічні основи фізичного виховання» є озброєння студентів, майбутніх бакалаврів середньої освіти (Фізична культура), вчителів фізичної культури закладу загальної середньої освіти знаннями закономірностей життєдіяльності організму людини і вміннями використовувати ці знання для обґрунтування побудови виробничих функцій, вирішення завдань професійної та спеціальної діяльності, розв'язання складних спеціалізованих задач і вирішення практичних проблем фізичного виховання з врахуванням вікових і індивідуальних особливостей людини.

2. Обсяг дисципліни

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік навчання	1-ий рік	1-ий рік
Семестр вивчення	I семестр	I семестр
Кількість кредитів ЄКТС	4 кредити	4 кредити
Загальний обсяг годин	120 годин	120 годин
Кількість годин навчальних занять	48 годин	16
Лекційні заняття	20 годин	6 годин
Практичні заняття		
Семінарські заняття		
Лабораторні заняття	28 годин	10 годин
Самостійна та індивідуальна робота	72 годин	104
Форма підсумкового контролю	екзамен	екзамен

3. Статус дисципліни: обов'язковий ОК; дисципліна професійної підготовки.

4. Передумови для вивчення дисципліни: достатній рівень знань з навчальних дисциплін ОПП – «Анатомія людини з основами спортивної морфології», «Історія фізичної культури», «Вступ до спеціальності».

5. Програмні компетентності навчання.

Фахові компетентності:

СК 2 Здатність моделювати зміст уроків, інших форм фізичної культури відповідно до обов'язкових результатів навчання дітей в закладі загальної середньої освіти, а також здійснювати моніторинг результатів, урахувавши вікові, статеві й індивідуальні особливості дітей (предметно-методична компетентність).

СК 3 Здатність володіти та практично реалізовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології, спрямовані на формування у дітей вміння застосовувати набуті знання, базові й нові види рухової діяльності, що передбачені змістом фізичної культури в закладі загальної середньої освіти (навчальна компетентність).

СК 4 Здатність володіти та практично реалізовувати педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології, спрямовані на розвиток фізичних (рухових), моральних, вольових якостей дітей під час реалізації різних форм фізичної культури в закладі загальної середньої освіти (розвивальна компетентність).

СК 8 Здатність до рівноправної й особистісно орієнтованої взаємодії з дітьми під час реалізації різних форм фізичної культури в закладі загальної середньої освіти, у тому числі із залученням батьків на засадах партнерства для надання додаткової допомоги дітям і підтримки тих, хто має особливі освітні потреби (компетентність педагогічного партнерства).

СК 9 Здатність організовувати безпечне освітнє середовище з навчального предмету в закладі загальної середньої освіти, використовуючи у різних формах фізичної культури сучасні здоров'язбережувальні технології, що передбачають профілактично-просвітницьку роботу з учнями, іншими учасниками освітнього процесу щодо культури здорового і безпечного життя, санітарії і гігієни, а також надання (у випадку необхідності) їм домедичної допомоги та збереження особистого здоров'я під час професійної діяльності (здоров'язбережувальна компетентність).

СК 10 Здатність створювати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища під час реалізації в закладі загальної середньої освіти різних форм фізичної культури, яке передбачає педагогічну підтримку дітей із особливими освітніми потребами шляхом забезпечення сприятливих умов для реалізації їх фізичної активності (інклюзивна компетентність).

СК 14 Здатність оцінювати результати фізичної культури за напрямом, що стосується розвитку фізичних якостей, навчання рухових дій, оволодіння теоретико-методичними знаннями; аналізувати одержані оцінки й забезпечувати самооцінювання за такими напрямками: розвиток фізичних (рухових) якостей, навчання рухових дій, формування теоретико-методичних знань, умінь (оцінювально-аналітична компетентність).

6.Очікувані результати навчання з дисципліни:

Програмні результати навчання.

ПРН 04 Вміє застосовувати теоретичне моделювання при формуванні змісту уроків та інших форм фізичної культури дітей з урахуванням вікових особливостей, персональних здібностей, інтересів, потреб і мотивів.

ПРН 05 Володіє та практично реалізує педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для навчання дітей застосовувати набуті знання при реалізації базових і нових видів рухової діяльності, що передбачені змістом фізичної культури в закладі загальної середньої освіти.

ПРН 06 Володіє та практично реалізує педагогічні, медико-біологічні, інформаційні технології для формування освіченості дітей у здійсненні розвитку фізичних (рухових), моральних, вольових якостей за допомогою засобів і методів фізичної культури.

ПРН 10 Застосовує механізми суб'єкт-суб'єктного підходу в практичній діяльності, вміння координувати і стимулювати навчально-пізнавальну діяльність дітей, підтримання їх прагнень до розкриття індивідуальних здібностей, можливостей і саморозвитку, в тому числі із залученням батьків на засадах

партнерства для надання додаткової допомоги дітям та підтримки тих, хто має особливі освітні потреби.

ПРН 11 Вміє організовувати освітнє середовище для занять фізичною культурою, враховуючи правила безпеки життєдіяльності, протиепідемічні, санітарні норми і правила, а також проводити профілактичні заходи зі збереження й зміцнення здоров'я дітей та надавати (у випадку необхідності) домедичну допомогу дітям, іншим учасникам освітнього процесу в закладі загальної середньої освіти.

ПРН 12 Вміє створювати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища під час реалізації в закладі загальної середньої освіти різних форм фізичної культури, передусім забезпеченням сприятливих умов для реалізації фізичної активності дітей із особливими освітніми потребами.

ПРН 17 Використовує сучасну аналітику та психолого-педагогічні умови оцінювання результатів дітей та забезпечення самооцінювання ними, що стосуються розвитку фізичних якостей, навчання рухових дій, формування теоретико-методичних знань.

Здобувачі вищої освіти повинні **знати**: сутність категоріального апарату дисципліни; закономірності росту та розвитку на ембріональному та постембріональному етапах онтогенезу; основні закономірності формування здоров'я людини та принципи здорового способу життя як моделі поведінки; методи збереження та зміцнення здоров'я дітей і педагогів; основні принципи використання фізичної культури в режимі здорового способу життя; біоритмологічні принципи раціональної організації навчально-виховної та спортивної діяльності; структуру, завдання та функції валеологічної служби освітнього закладу; валеолого-педагогічні основи статевого виховання учнів, сучасні методи планування сім'ї та збереження репродуктивного здоров'я молоді; основні причини найпоширеніших неінфекційних захворювань, шкільних форм патології та методи їх попередження; соціальні й психофізіологічні причини, шляхи профілактики різних видів девіантної поведінки; методи підвищення імунологічної витривалості організму.

У результаті вивчення дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **вміти**: проводити та оцінювати морфофізіологічні особливості школярів та ефективність педагогічного впливу; використовувати оздоровчі тренування як форми організації фізичного виховання школярів; використовувати науково-методичні знання з метою розробки та реалізації індивідуальних оздоровчо-тренувальних програм; методи формування здорового способу життя як основи соматичного здоров'я; проводити валеологічний аналіз системи освіти, застосовувати валеологічні принципи і методи в освітньому процесі; методики дозованого фізичного навантаження в оздоровчій роботі; оцінювати, коректувати рівень працездатності, фізичний розвиток та психо-емоційний стан людини; використовувати українські національні традиції охорони та зміцнення здоров'я в педагогічному процесі.

7. Методи навчання:

Словесні, наочні та практичні методи, технології дистанційного навчання. Демонстрація, творчий метод, проблемно-пошуковий метод, навчальна дискусія/дебати, аналіз ситуації, робота в групах (команді), проєктна технологія, аналіз конкретних ситуацій, використання лабораторного та мультимедійного

обладнання у спеціалізованих кабінетах. Навчання через залучення до дослідницької діяльності у студентських наукових гуртках/проблемних групах.

8. Засоби діагностики результатів навчання: завдання поточного контролю: завдання на лабораторному обладнанні, тренажерах, реальних об'єктах, розрахункові роботи, презентації результатів виконаних завдань та досліджень; самостійна робота студентів; семестровий контроль у формі екзамену.

9. Програма навчальної дисципліни

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	у тому числі			
	разом	лекції	лабораторні заняття	самостійна робота.
Змістовий модуль 1				
Людина і здоров'я з позиції системного підходу				
Тема 1. Валеологія – як комплексна наукова дисципліна.	13	2	4	7
Тема 2. Загальні закономірності процесів розвитку та росту організму	13	2	4	7
Тема 3. Здоровий спосіб життя та прогнозування здоров'я	13	2	4	7
Тема 4. Біоритми. Часова організація організму	13	2	4	7
Тема 5. Репродуктивне здоров'я.	11	2	2	7
Тема 6. Психосоматична конституція людини.	11	2	2	7
Тема 7. Вплив шкідливих звичок на здоров'я і життя людини.	11	2	2	7
Тема 8. Наукові основи раціонального харчування	11	2	2	7
Тема 9. Альтернативні та нетрадиційні види харчування	11	2	2	7
Тема 10. Аліментарні захворювання та їх профілактика	13	2	2	9
Усього годин	120	20	28	72

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	у тому числі			
	разом	лекції	лабораторні заняття	самостійна робота.
Змістовий модуль 1				
Людина і здоров'я з позиції системного підходу				
Тема 1. Валеологія – як комплексна наукова дисципліна.	13	1	2	10
Тема 2. Загальні закономірності процесів розвитку та росту організму	11	1		10
Тема 3. Здоровий спосіб життя та прогнозування здоров'я	12	2		10
Тема 4. Біоритми. Часова організація організму	13		2	11
Тема 5. Репродуктивне здоров'я.	13		2	11
Тема 6. Психосоматична конституція людини.	11		1	10
Тема 7. Вплив шкідливих звичок на здоров'я і життя людини.	12		1	11
Тема 8. Наукові основи раціонального харчування	13	1	1	11
Тема 9. Альтернативні та нетрадиційні види харчування	11		1	10
Тема 10. Аліментарні захворювання та їх профілактика	11	1		10
Усього годин	120	6	10	104

10. Форми поточного та підсумкового контролю.

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Оцінювання проводиться у формах поточного контролю (оцінка індивідуальних усних та письмових опитувань, контроль на навчальній платформі Moodle); контроль практичних навичок (ситуаційні завдання, вирішення типових практичних завдань, робота у групах, обговорення отриманих результатів лабораторних робіт), оцінювання індивідуальної роботи (демонстрація презентацій власних досліджень, доповіді на наукових конференціях, публікаційна активність). Підсумковий семестровий контроль – екзамен.

11. Критерії оцінювання результатів навчання

Поточний контроль	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1	40 балів	100 балів
60		

Поточний контроль (60 балів)

Максимальний бал оцінки поточної успішності студентів на навчальних заняттях рівний 12-ти.

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок здобувачів вищої освіти на лабораторних заняттях

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між ними: відповідає на запитання, які потребують відповіді „так” чи „ні”.
	2	Студент не достатньо усвідомлює мету навчально-пізнавальної діяльності, робить спробу знайти способи дій, розповісти суть заданого, проте відповідає лише за допомогою викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно знайти в підручнику відповідь.
	3	Студент намагається аналізувати на основі елементарних знань і навичок; виявляє окремі закономірності; робить спроби виконання завдань репродуктивного характеру; за допомогою викладача виконує прості завдання за готовим алгоритмом.
Середній (репродуктивний)	4	Студент володіє початковими знаннями, здатний виконати завдання за зразком; орієнтується в термінах, поняттях, визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі.
	5	Студент розуміє суть навчальної дисципліни, може дати визначення понять, категорій (однак з окремими помилками); вміє працювати з підручником, самостійно опрацьовувати частину навчального матеріалу; виконує прості завдання за алгоритмом, але окремі висновки є нелогічними та непослідовними.
	6	Студент розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати явища, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, проте недостатньо осмисленою; самостійно відтворює більшу частину матеріалу; вміє застосовувати знання під час виконання завдань за алгоритмом, послуговуватися додатковими джерелами.
Достатній (алгоритмічно дієвий)	7	Студент правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими поняттями, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними; вміє наводити приклади на підтвердження певних думок, застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; самостійно користуватися додатковими джерелами; правильно використовувати термінологію.
	8	Знання студента досить повні, він вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; вміє аналізувати, робити висновки; відповідь

		повна, логічна, обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати.
	9	Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати і систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки, використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії; може самостійно опрацювати матеріал, виконує прості творчі завдання; має сформовані типові навички.
Високий (творчо-професійний)	10	Студент володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначати особливості процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні здобутки науки; самостійно визначає мету власної діяльності; виконує творчі завдання; може сприймати іншу позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси.
	11	Студент володіє узагальненими знаннями з навчальної дисципліни, аргументовано використовує їх у нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації та аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовувати вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності; спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вивчити матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси.
	12	Студент має системні, дієві знання, виявляє неординарні творчі здібності в навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування та доведення своєї думки; розв'язує складні проблемні ситуації та завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу явищ; уміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобувати і використовувати інформацію; займається науково-дослідною роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й схильності; використовує різноманітні джерела інформації; моделює ситуації в нестандартних умовах.

Самостійна робота

Контроль за самостійною роботою відбувається на лабораторних заняттях, за 12-бальною системою оцінювання.

Передбачає виконання наступного:

- самостійне опрацювання лекційного матеріалу та науково-методичної літератури за темою лекції;
- вивчення окремих питань, які не розглядаються в лекційному курсі;
- аналітичний огляд науково-методичної літератури, знаходження необхідної літератури з додаткових джерел інформації (Інтернет, соцмережі, освітні платформи), конспектування, виокремлення головного;
- аргументоване висловлювання власної думки на основі отриманої інформації;
- систематизація матеріалу, узагальнення, висновки;
- підготовка рефератів;
- підготовка презентацій, слайдів та відеоматеріалів.

Визнання результатів неформальної та (або) інформальної освіти.

У випадку, якщо здобувач освіти отримав знання у неформальній та інформальній освіті, зарахування результатів навчання здійснюється згідно Порядку визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти, отриманих шляхом здобуття неформальної/інформальної освіти в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка, зокрема, якщо їх тематика відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю).

В неформальній освіті:

- закінчення професійних курсів, семінарів або тренінгів, тематика яких відповідає змісту навчальної дисципліни (окремій темі або змістовому модулю);
  - підготовка конкурсної наукової роботи;
  - призове місце на Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт;
  - призове місце на Всеукраїнській студентській олімпіаді;
- В інформальній освіті:*
- наявність наукової публікації;
  - волонтерська діяльність.

Семестровий екзамен (40 балів)

Білет складається з трьох теоретичних питань.

Питання екзаменаційного білета оцінюються відповідно до таких критеріїв:

Оцінка	Вимоги
«Відмінно»	Здобувач вищої освіти виявляє глибокі фундаментальні теоретичні знання, повно викладає вивчений матеріал, виявляє розуміння предмета висловлювання, розуміє можливість різних тлумачень однієї і тієї ж проблеми, вміє оцінювати аргументи для її доведення, формулює своє бачення проблеми, виявляє розуміння матеріалу, може обґрунтовувати свої судження, застосовувати знання на практиці у нестандартних ситуаціях, наводити необхідні приклади, викладає матеріал логічно, послідовно, вживає мовні засоби відповідно до норм української мови.
«Добре»	Якщо відповідь здобувача вищої освіти відповідає тим самим вимогам, що і для оцінки «відмінно», але при цьому він допускає 1-2 помилки, які й сам виправляє або 1-2 недоліки в послідовності викладу матеріалу та мовному оформленні висловлювання. Здобувач вищої освіти вміє наводити власні приклади на підтвердження нових думок, може застосовувати вивчений матеріал у стандартних та дещо змінених ситуаціях.
«Задовільно»	Якщо здобувач вищої освіти виявляє знання і розуміння основних положень предмета, але викладає матеріал неповно і допускає неточності у визначенні понять; не вміє досить глибоко і доказово обґрунтовувати свої судження і наводити приклади; не в змозі захистити проєкт побудови системи роботи з певних тем дисципліни; викладає матеріал непослідовно і допускає помилки в мовному оформленні викладу.
«Незадовільно»	Якщо здобувач вищої освіти виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу, не володіє методичним апаратом, допускає помилки у формулюванні понять, які спотворюють їх зміст, не вміє самостійно побудувати систему вивчення певних тем, хаотично і невпевнено викладає матеріал. Студент неспроможний виконати стандартні завдання навіть після навідних питань викладача.

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до Таблиці відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти:

Таблиця відповідності шкал оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти

Рейтингова оцінка з кредитного модуля (навчальної дисципліни)	Підсумкова оцінка за шкалою ЄКТС	Рекомендовані системою ЄКТС статистичні значення (у %)	Підсумкова оцінка за національною шкалою	
			екзамен аційна	залікова
90-100 і більше	A (відмінно)/Excellent	10	відмінно	Зараховано/ Passed
82-89	B (добре)	25	добре	
75-81	C (добре)/Good	30	задовільно	
67-74	D (задовільно)/Satisfactory	25		
60-66	E (достатньо)/Enough	10	незадовільно	не зараховано /Fail
35-59	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)/Fail			
34 і менше	F (незадовільно з обов'язковим проведенням додаткової роботи щодо вивчення навчального матеріалу кредитного модуля)/Fail			

12. Умови визначення успішного засвоєння освітнього компоненту «Валеологічні, гігієнічні та фізіологічні основи фізичного виховання»:

- кредити присвоюються здобувачам вищої освіти після завершення навчальної дисципліни та успішного оцінювання досягнутих ними результатів навчання;

- критерієм успішного проходження здобувачем вищої освіти оцінювання результатів навчання є досягнення ним мінімального порогового рівня оцінок за кожним запланованим результатом навчання освітнього компоненту та мінімального порогового рівня оцінки за освітнім компонентом загалом, яких складає 60 % від максимально можливої кількості балів, визначеної відповідними нормативними документами Університету;

- здобувач вищої освіти вважається таким, що має академічну заборгованість за результатами поточного контролю, якщо він не відпрацював пропущені навчальні заняття, не пересклав оцінки 0, 1, 2, 3 отримані на навчальних заняттях, не виконав або виконав модульну контрольну роботу, завдання самостійної та індивідуальної робіт з оцінкою, що становить менше 60 % від максимальної кількості балів, виділених на ці види робіт;

- здобувач вищої освіти, який має академічну заборгованість з освітнього компоненту за результатами поточного контролю, не допускається до екзамену. Рішення про недопущення за поданням викладача приймає декан факультету, його

оприлюднюють до початку екзамену. У відомості обліку успішності роблять запис «не допущено»;

- здобувач вищої освіти допускається до складання екзамену після ліквідації академічної заборгованості за результатами поточного контролю;

- здобувач вищої освіти підготувався до екзамену з освітнього компонента, якщо його рейтингова оцінка за результатами екзамену є більшою або рівною 24 балам (60 % від максимальної можливої для даної форми контролю кількості балів). Рейтингову оцінку такого здобувача вищої освіти з освітнього компонента визначають як суму рейтингової оцінки за результатами поточної успішності та рейтингової оцінки за результатами екзамену;

- якщо допущений до екзамену здобувач вищої освіти не підготувався (його рейтингова оцінка за результатами екзамену є меншою 24 балів), то бали за екзамен до рейтингової оцінки поточної успішності не додаються, виставляють підсумкову оцінку з освітнього компоненту FX за шкалою ЄКТС та «незадовільно» за національною шкалою;

- здобувачам вищої освіти, які за результатами підсумкового контролю у формі екзамену отримали незадовільну оцінку, дозволяють ліквідувати академічну заборгованість після належної підготовки;

- ліквідацію академічної заборгованості за результатами семестрового контролю дозволяють до початку наступного семестру в час, визначений графіком ліквідації академічної заборгованості, та допускають не більше двох разів: перший раз – викладачеві, другий – комісії яку створюють за розпорядженням декана факультету;

- відповідь здобувача вищої освіти, який ліквідує академічну заборгованість на засіданні комісії, оцінюють за 100-бальною шкалою без урахування рейтингової оцінки поточної успішності;

- за неуспішного проходження оцінювання результатів навчання за освітнім компонентом кредити здобувачі вищої освіти не присвоюють;

- якщо здобувач вищої освіти, допущений до семестрового контролю не з'явився на семестровий екзамен, у відомості обліку успішності викладач записує «не з'явився». Про незалежні від здобувача вищої освіти причини (у тому числі непрацездатність у зв'язку із хворобою), які підтверджують неможливість його присутності на екзамені, він має негайно повідомити декана факультету.

13. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна:

Викладання освітнього компонента «Валеологічні, гігієнічні та фізіологічні основи фізичного виховання» потребує наявності ноутбуку як мінімум для викладача, мобільних пристроїв у здобувачів вищої освіти з підключенням до Інтернету, для комунікації у зовнішньому орієнтованому динамічному середовищі Moodle.

Вивчення курсу відбувається у мультимедійних лекційних аудиторіях (ауд. 216; 105), кабінеті фізіології людини, фізіологічних основ фізичного виховання та спорту (ауд. 217, площа 42,9 м²), кабінеті валеології та гігієни (ауд. 126; телевізор MANTA LED 4801, діагональ екрану, дюйми 48, роздільна здатність екрану, WxH 1920 x 1080 Full HD), спортивних залах № 1-8, стадіоні К-ПНУ.

Матеріально-технічне забезпечення для проведення лабораторних занять: роздатковий методичний матеріал, вага, ростомір, секундоміри, динамометри (кистьовий, становий), сантиметрові стрічки, спірометри, фонендоскопи, тонометр, психометри, гігрометри, термометри, барографи, барометри, анемометри, люксметр, кутоміри.

Інформаційне забезпечення: об'єктно-динамічне середовище MOODLE; вебсайт кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання <https://fr.kpnu.edu.ua/>.

Навчально-методичне забезпечення: робоча програма; силабус; конспекти лекційних занять; плани лабораторних занять; завдання для самостійної роботи; навчальні, навчально-методичні посібники, наукові праці НПП кафедри фізичної реабілітації та медико-біологічних основ фізичного виховання.

14.Рекомендована література

Основна

1. Гігієна та екологія : підручник / [В.Г. Бардов, С. Т. Омельчук, Н. В. Мережкіна та ін.] ; за заг. ред. В. Г. Бардова. Вінниця : Нова Книга, 2020. 472 с.
2. Гігієна у фізичній реабілітації: підручник / К. О. Пашко, Д. В. Попович, О. В. Лотоцька та ін. – Тернопіль : ТДМУ, 2019. – 360 с.
3. Грибан В.Г. Валеологія: навч. посіб. - К.: ЦНЛ, 2005. - 256 с.
4. Григус І. М. Нетрадиційні засоби оздоровлення : навчальний посібник / І. М. Григус Рівне : НУВГП, 2017. – 242 с.
5. Зубар Н.М. Основи фізіології та гігієни харчування.: Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 336 с.
6. Зубар Н.М., Руль Ю.В., Булгакова М.К. Фізіологія харчування: практикум. Навч. посібник. К.:Центр учбової літ-ри, 2016. – 208 с.
7. Козак Д.В., Давибіда Н.О. Фізична реабілітація та основи здорового способу життя : навч. посіб. - Тернопіль : ТДМУ, 2015. - 200 с.
8. Медико-біологічні основи валеології. Навч. посіб. для студентів ВНЗ // Під ред. П.Д.Плахтія. – Кам.-Под.: КППДУ, інф.-вид. відділ, 2000. – 408 с.
9. Михальський А.В., Жигульова Е.О., Михальська Ю.А. Здоров'язберігаючі технології при роботі з дітьми із особливими освітніми потребами. Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2020. 228 с.
10. Нормальна фізіологія : посібник. Чернівці : СПД Лівак У.М., 2010. 371 с.
11. Осіпова Н.Л. Гігієна дітей та підлітків: навч. посіб. – Кам.-Под.: Друк-Сервіс, 2011. - 152 с.
12. Плахтій П.Д. Вікова фізіологія і шкільна гігієна: лабораторний практикум. – Кам.-Под.: Медобори-2006, 2014. - 143 с.

13. Руль Ю.В., Руль Н.Ю. Аліментарна валеологія: навч. посіб. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2014. – 444 с.
14. Філімонов В.І. Фізіологія людини: підручник / В.І. Філімонов. К.: ВСВ «Медицина», 2010. 776 с.

Допоміжна

1. Бондарь С.О. Гігієна та епідеміологія в системі військово-медичної підготовки та медицини надзвичайних ситуацій : підручник / С.О. Бондарь, Т.М. Гут, Р.П. Гут. К. : ВСВ «Медицина». 2018. 344 с.
2. Грибан В.Г. Валеологія: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2005. 256 с.
3. Заїкін А., Жигульова Е., Рябцев С., Марчук В., Марчук Д., Козак Є. Педагогічні умови підготовки майбутніх учителів фізичної культури до формування культури здоров'я молодших школярів. Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини / [редкол.: Єдинак Г. А. (відп. ред.) та ін]. Кам'янець-Подільський: Видавець Панькова А. С. 2020. Випуск 17. С. 22-27.
4. Зарічнюк І.Р, Жигульова Е.О., Заїкін А. В. Гіподинамія як одна із актуальних причин розвитку шийного остеохондрозу. Реабілітаційні та фізкультурно-рекреаційні аспекти розвитку людини (Rehabilitation and Recreation): науковий журнал. Рівне: Видавничий дім «Гельветика», 2022. №12. С. 29-36.
5. Жигульова Е.О. Гігієнічні засади виникнення соматичної патології шлунково-кишкового тракту. Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти: збірник наукових праць / [редкол. : І.І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. Вип. 8. С. 51-53.
6. Жигульова Е.О., Заїкін А.В., Христич Т.М. Гігієнічні аспекти оптимізації формування здоров'я населення. Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти: збірник наукових праць. [Електронний ресурс] / [редкол.: І. І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 11. С. 18-21.
7. Жигульова Е.О., Христич Т.М. Культура сексуальних відносин і репродуктивні установки дівчат-підлітків. Формування здорового способу життя студентської та учнівської молоді засобами освіти: збірник наукових праць / [редкол. : І.І. Стасюк (відп. ред.) та ін.]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Вип. 10. С. 28-33.
8. Клінічна фізіологія : підручник / В.І. Філімонов, Д.І. Маракушин [та ін.] ; за ред. К.В. Тарасової. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : ВСВ «Медицина», 2022. – 776 с.
9. Мізюк М. І. Гігієна : Підруч. Київ : Здоров'я, 2002. 288 с.
10. Мізюк М.І. Гігієна : Посібник для практичних занять. Київ : Здоров'я, 2002. 256 с.

15. Рекомендовані джерела інформації

Корисні ресурси інтернету.

Фізіологічний журнал	https://fz.kiev.ua
Спортивна медицина, фізична терапія та ерготерапія	http://sportmedicine.uni-sport.edu.ua/
Медична газета «Здоров'я України»	https://health-ua.com/newspaper/med_gaz_zu
Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини	http://visnyk-sport.kpnu.edu.ua/
Prometheus — український громадський проєкт масових відкритих онлайн-курсів	https://prometheus.org.ua/
Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України	https://ojs.tdmu.edu.ua/index.php/visnyk-gigieny/index
Український медичний часопис	https://www.umj.com.ua/